

טיב הקהילה

תרומה
א' אדר תשפ"ה

המסע לפי אופק דושימים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג	5:01
מוצ"ש	6:14
ר"ת	6:54

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א'	8:14
סוק"ש ב'	8:56

הומביס לבי שיעור חודש

ליון מס':

772

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

ערכה של עבודה זוקא כשהיא לשמה

הצדיקים לחצר הקודש 'סלונים' ששורשם מגעת גם כן להקדוש מקארלין ז"ע בקשו להמחיש מהו אומנותו של האדם כשאינו מצמצם כוונותיו לשם שמים ותיארו, איך שלאחר פטירתו של האדם יתבע מהקב"ה את שכרו, שהרי בעולם הזה התמיד בתלמוד תורה וביתר המצוות. אך הקב"ה יאמר לו: כלום עסקת בתורה ובעבודה למעני?! הלא כאן התכוונת להתפאר בעיני אלמוני, וכל וכל, אם כן פנה עם תביעתך לפניו שהם יעניקו לך את המגיע לך. כשיוכח הלא שצדקו דבריו של הקב"ה, אכן יפנה אל אלו שעבד לשמן, והללו כשישמעו את תביעתו יביעו את תמיהתם ויאמרו, שכלל לא עלה בדעתם שבעבורם עשה מה שעשה, וכלל לא עלה על דעתם להתבונן במעשיו...

הבני עליה המועטים לא הסירו דעתם מהכוונה של 'לשמה', ותמיד בקשו לעשות דברים רק לשם שמים ויחזרו להתבונן הדק היטב במעשיהם ולחשוב מחשבות האין לסלק כל חשש של פניה. שמעתי סיפור מאחד ששמו ר' מרדכי, שהיה מקורב להרה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל, ורבי אשר ראה לנכון להופיע מידי בוקר אחר התפילה בתנוות כדי לחזקו ולעודדו, ומידי יום בהיכנסו היה ר' מרדכי שולף את קופסת הסיגריות מכיסו, ונטל עיבורו סיגריה וגם כיבד את רבי אשר בסיגריה וכך כששניהם מעשנים סיגריות היו משוחחים בענינים שהיו צריכים חיזוק.

באחד הימים הופיע רבי אשר כהרגל, וכמידי יום הושיט ר' מרדכי לעברו את קופסת הסיגריות ולפליאתו מסרב רבי אשר ליטול סיגריה לשאלתו של ר' מרדכי מה יום מיומים השיב רבי אשר: עשיתי 'חשוב הנפש', ובאתי לידי מסקנא שיש צד שסיבת כניסתי מידי יום בחנותך כדי לחזק אותך נובעת מטיפת ההנאה שיש לי מהסיגר שאני מעשן בזו השעה וכדי לסלק גניעה זו החלטתי שמהיום והילך איני מעשן יותר, בכך תתבטל פנייה דקה זו ותהיה כוונתי רק לשם שמים...

גם אבי מורי היה מרבה לכוון בכל ענין וענין לקיים את המצוות לשמה ובכל פעם שבחורים ואברכים בקשו ממנו ברכה היה מברך שיזכו ללמוד 'תורה לשמה', וגם היה מרבה להדריך את הנערים לכוון בכל מעשיהם לשם שמים וזכרני שפעם התלחתי אליו לאיזה חתונה ואחר שכיבדוהו לרקוד עם החתן ביקש ממנו החתן שיברכנו, ואבי מורי אכן בירך אותנו אך לא ככל המברכים המקשרים את ברכתם לענין החתונה ומברכים על 'בני עדי עד', כי אם בברכה שיוכח לעשות כל מעשיו לשם שמים תוך כדי שמנמק נימוקו שגם בניו הבית צריכה כוונה לשמה...

הרגל זה ראיתי אצל הגאון רבי זונדל קרוהר זצ"ל, הוא ז"ל היה נוהג להופיע מידי יום ביומו בביתו שם קבענו 'חברותא' מידי יום ביומו, ומידי פעם כשהבחין שהנני עושה איזה פעולה הכרוכה במצווה היה מעורר אותי לכוון לשם מצוה, כי אלו הצדיקים חיו בחשבון, ובכל פעולה בקשו לסלק את הפניות ולעשות רק לשם הש"ת.

ועשית מנרת זהב שהיה טהור מקשה תעשה המנורה ירכה וקנה גביעה ופתריה ופרחיה ממנה יהיו: (כה, לא)

הנה המנורה מורה על 'אור החכמה', כמאמרו של רבי יצחק (בבא בתרא כה:): 'הרוצה להחכים ידריס, וכל וסימנך מנורה בדרום'. זאת אומרת שעל ידה זכו ישראל לחכמה ודעת ועיקר ותכלית החכמה הלא היא הדיעה וההבנה האין לעבוד את הש"ת, כי לשם כך נוקמים לדיעה יפה ורחבה, האין לקיימה באופן שאכן תהיה מזוככת מכל שמץ של פניה ונגיעה. ויתכן שמתעם זה היתה צריכה המנורה להיות כל כולה 'זהב טהור'. כדי להורות על מטרות החכמה שהיא מטרת את העבודה ומזככה מכל סיג ופגם.

וכהיום שאין לנו מנורה מוטלת על האדם גיעה גדולה כדי שיוכח לעבודת הש"ת לשם שמים. כי עליו לדעת שעיקר ערך העבודה היא דוקא כשמכוון בה לשם שמים וכיון שנשמת האדם מעורה בתוך גוף עבוד שכל כולו חפץ בטובותיו ובנחיתותו, קשה לו למאוד לצמצם את כוונותיו רק לשמו יתברך. אמנם על האדם לדעת כי רק מתוך כוונה זו יוכח לקרבת אלקים ועליו להרגיל עצמו תמיד בכוונה הלשמה ומתוך הרגל זה יבוא ברבות הימים לידי כוונה אמיתית של 'לשמה'.

חובה זו רואים גם בפרשת שקלים, פרשה זו מדברת מהציווי להרים את תרומת ה' עבוד הקרבנות ציבור שבמשך השנה, והנה התורה (לעיל ל' יג) צוהת: 'זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש, ציווי זה שונה היא מדעת בעלי בתים שלדעתם מן הראוי שכל אחד יתן מתנה הגונה יותר מכפי יכולתו, כי בכך ישיגו את המטרה ביתר שאת, אולם דעת התורה היא שכל אחד יתן 'מחצית השקל בלבד', כי אז יכולים להיות בטווח שתהיה הנתינה 'בשקל הקדש' - נתינה שהיא אכן רק 'תרומה להש"ת'.

וזוהי מה שהאריכה התורה בהמשך (פסוק ד) ואמרה: 'העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט', כי יש לך להקשות שהתורה כבר אמרה בפירוש שעל כולם לתת 'מחצית השקל' בלבד, כבר מובן ממילא שלא על העשיר להרבות ולא על העני להמעיט, ומה כיוונה התורה בדבריה אלו? אמנם יש לומר שאין זה כי אם נתינת טעם שקביעה זו לתת רק מחצית השקל יש בה טעם לעשיר ויש בה טעם לעני, כי העשיר אם ירבה יתכן שירבה שלא לשם שמים כי ירצה לגדל כבודו, והעני אם ימעיט יחשוב שאין ערך למצוותו, וכשלא יחשיב את מצוות לא יכוון בה לשמה וכדרכן של אלו שעושים מצוות רק כדי לצאת ידי חובה, לכן השווה התורה את כולם כדי שכולם יכוונו את לבם רק לאביהם שבשמים.

הצדיקים שבגלילות ליטא עמלו הרבה על סילוק הנגיעות והפניות וכעדותו של המגיד הקדוש ממעוררית על הרה"ק רבי שלמה מקארלין: 'דער לייטוואק ציל'וועט צום פינטל, תרגום: 'הליטאי הזה זוכה לכוון אל הנקודה האמיתית באמת. והיינו שזוכה ברוב בינתו לכוון לאמיתיה של העבודה האין לכוון במעשיו רק לשמו יתברך. ואכן גם תלמידיו שהלכו לאורו עמלו רבות על נקודה זו.

טיב המערכת

• והקמות את המשכן •

ידוע הסיפור על אשה שהגיעה לצדיק ר' איציקל מפשעווארסק זיע"א וטענתה בפיה: צרותיה הוצעו ועברו למעלה מראשה ואינה יכולה יותר לשאתם והיא חושבת שבטעות נתנו לה חבילה גדולה מדי. על כן היא מבקשת מרבי שיחליף לה את הפנקאלע - החבילה של הצרות בחבילה אחרת קטנה יותר, הצדיק עשה מה שעשה, והיא הוכנסה לחדר מלא בחבילות והתבקשה לבחור לעצמה חבילה, היא חיפשה היטב ולפתע ראתה בפנית החדר חבילה קטנה ואמרה לצדיק: את החבילה הזו אני בוחרת ענה לה הצדיק: זו הרי החבילה שלך!

הגמרא בירושלמי דורשת על פסוק בפרשתנו: 'אמר רבי אימי, והקמות את המשכן כמשפטו, וכי יש משפט לעצמי? אלא אי זה קרש זכה להינתן בצפון, ינתן בצפון, בדרום ינתן בדרום, כלומר, לכל קרש במשכן היה המקום המיוחד שבו הוא צריך להיות, ואין שום קרש שנעמד במקומו באופן 'אקראי', אלא הכל מכוון ומודד באופן מדויק והאלשיך הקדוש מביא בפרשתנו את דברי חז"ל: 'אמר רב הונא כל הקובע מקום לתפילתו, אלוך אברהם בעזרו, וכשמת אוטרים לו: אי ענין, אי חסיד, מתלמידיו של אברהם איבנו, מסביר האלשיך הק' שהקב"ה חפץ להשכיח שכינתו בלב כל אחד ואחד, וכדי לקדשו למשכן צריך לטהרת הלב והיא תלויה בעבודת התפילה, כי אז מבטא האדם את התבטלותו והכניעתו כלפי קוב"ה ואפשר לומר כי משום שקובע מקום לתפילתו, זוכה להתקדש בבחינת משכן ולהשראת השכינה, ובמקום שיש השראת השכינה - הברכה מצויה.

לפעמים אדם עלול לחשוב שהוא נמצא בטעות במקום שנמצא 'באמת הייתי אמור להיות במקום אחר אבל בטעות אני כאן'. חז"ל יכול להיות 'טעות' זמנית, או אפילו משהו קבוע כמו מקום לימודים או עבודה, אבל אם אפילו קרש במשכן לא עומד סתם במקום שעומד, ובטח שלא בטעות או יכול להיות שאדם שהוא נוד הבריאה נמצא במקומו בטעות? ולעומת זאת כשאדם מבין שהמקום שבו הוא נמצא זה בדיוק המקום הנכון, והוא 'קובע מקום', הוא ראי להשראת השכינה ולשפע הבא עמו.

(לפי טיב תורה-תרומה)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

עדכוני יחזות: 0534-100024

י"ד הודעה הרוחנית ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

ארבע פרשיות

א. חכמינו ז"ל תקנו לקרות ארבע פרשיות בשנה מר"ח אדר עד ר"ח ניסן לזכרון ד' דברים.

פרשה ראשונה היא פרשת שקלים וקורין אותה לזכרון מצות מחצית השקל שנתייבשו ישראל ליתן לתרומת הלשכה בכל שנה עבור קרבן התמיד.

פרשה שנייה היא פרשת זכור, וקורין אותה כדי לזכור מעשה עמלק והזמן קריאתה בשבת שלפני פרייה, כדי לסמוך הקריאה למעשה המן שהיה מזרע עמלק, וכדי להקדים זכירת מחיית עמלק לעשייתו, וכדכתיב "והימים האלה נזכרים ונעשים".

פרשה שלישית היא פרשת פרה אדומה, וקורין אותה בשבת שקודם פרשת החודש, שכן היה במדבר שריפת הפרה סמוך לניסן, כדי להוות בה את ישראל באפר החטאת מיד אחר הקמת המשכן, כדי שיהיו טהורים ויוכלו לעשות הפסח בזמנו, ולכן קורין פרשה זו בכל שנה להתפלל לפניו יתברך שגם עלינו יזרוק מים טהורים במרה.

פרשה רביעית היא פרשת החודש, וקורין אותה בשבת הסמוך לר"ח ניסן, כדי לקדש חודש ניסן, דכתיב "החודש הזה לכם ראש חדשים", ומ"מ אין זה עיקר הקידוש, אלא עיקר הקידוש הוא בעת ראיית הלבנה שמקדשין אותו ב"ז, וקריאה זאת אינה אלא מדבבן (ס"ב ריש ס' תפ"ה).

ב. בעת קריאת ד' פרשיות ישמע הקורא כל תיבה ותיבה מתוך החומש בפנים כדי שלא יפנה מחשבתו לבטלה ח"ו (ויסושהו ע"ש הפסד ס"ג).

ג. אם אירע שלא קראו הפרשה מענינו של יום אין לה תשלומין לשבת הבאה (ס"ב שם סק"ג). ו"א שפרשת פרה יש לה תשלומין בשבת הבאה שהיא פרשת החודש, ולאחר קריאת פרשת השבוע יקראו בספר אחר פרשת פרה עם ברכה לפניו ולאחריו, ואח"כ יקראו בספר שלישית פרשת החודש, ויאמרו ההפטרה של פרשת החודש (שבהל' הד' ס' ע"א).

ד. אם שכחו לקרות אחד מן הארבע פרשיות ונזכרו אחר שכבר אמרו ההפטרה של סדר השבוע בברכותיה, מוציאין ס"ת וקורין בו הפרשה בברכה לפניו ולאחריו, ויאמרו קדיש אח"כ ומפטירין בלא ברכה לפניו ולאחריו. ואם נזכרו באמצע ברכה שלפני ההפטרה לאחר שכבר אמר השם של תחלת הברכה, יגמור את הברכה ויאמר קצת פסוקים מהפטרת השבוע [כדי שתהיה לברכה מקום לחול] בלא ברכה אחריה, ויוציאו ס"ת וקורין בו לאחד מענינו של יום ואחר ברכה אחרונה יאמר קדיש, ויקרא הפטרה בלא ברכה לפניו, אבל הברכות שלאחריו מברך. ואם נזכרו מיד אחר שביקר ברכת אחרונה על התורה, ויוציאו ס"ת אחרת ומניחין אותה אצל הראשונה, ויאמרו קדיש, ואח"כ קורין עולה אחר שיקרא מענינו של יום, ויקרא ההפטרה בברכותיה (ס"ב שם סק"ג).

ה. אע"פ שבשאר שבתות אם נמצא טעות בס"ת בשעת קריאת המפטיר אין מוציאין ס"ת אחרת מ"מ בשבת של ארבע פרשיות שקריאת המפטיר הוא לחובת היום, אם נמצא טעות בשעת קריאת המפטיר

טיב הבניין

מקדש השם

עיקר עבודת ה' הוא הרצון התשוקה והאהבה ולא עצם הפעולה

בפרשתן כתיב (שמות כה, לא) ועשית מנורה זהב טהור מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו. ופירש"י, תיעשה המנורה - מאליה לפי שהיה משה מתקשה בה, אמר לו הקדוש ברוך הוא השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה, לכן לא נכתב תעשה.

ובסוף פרשת המנורה כתיב (שמות כה, מ) וראה ועשה בתבניתם אשר אהרן מראה בה, ופירש"י, וראה ועשה - ראה כאן בהר תבנית שאני מראה אותך, מגיד שנתקשה משה במעשה המנורה, עד שהראה לו הקדוש ברוך הוא מנורה של אש.

ובלבד שתתן אצבעך עמנו

וכתב הצרוד המור (פרשת פקודי) שעל דרך זה היה במשך כל מלאכת המשכן שעשו בצלאל וכל החכמי לב שהאומנין היו רק מתחילין המלאכה, והיא נעשית מעצמה תחת ידם. לפי שכל הדברים צריכין רק סיוע והכנה מלמטה, אך באמת השי"ת הוא העושה והגומר. והצרוד המור מביא על זה ראייה ממה שמסופר במדרש רבה (שיר השירים א, ד) 'אחית איש מהיר במלאכתו' (משלי כב, כט) זה רבי חנינא בן דוסא, אמרו, פעם אחת ראה אנשי עירו מעלים עולות ושלמים, אמר, כולם מעלים שלמים לירושלים ואני איני מעלה כלום. מה אעשה, מיד יצא למדבריה של עירו, ומצא שם אבן אחת, יצא וסירקה וסיתתה וכרכמה, אמר, הרי עלי להעלותה לירושלים.

ביקש לשכור לו פועלים אמר להם מעלים לי אתם את האבן הזאת לירושלים אמרו לו, תן לנו שכרנו מאה זהובים ואנו מעלים לך את אבןך לירושלים, אמר להם וכי מנין לי מאה זהובים או חמישים לתת לכם ולא מצא לשעתו, מיד הלכו להם. מיד זימן לו הקדוש ברוך הוא חמשה מלאכים בדמות בני אדם, אמרו לו, רב, תן לנו חמשה סלעים ואנו מעלים אבןך לירושלים **ובלבד שתתן אצבעך עמנו**, ונתן אצבעו עמהם ונמצאו עומדין בירושלים.

ביקש ליתן להם שכרם ולא מצאן, בא המעשה ללשכת הגזית אמרו לו, דומה רבינו שמלאכי השרת העלו לך את האבן לירושלים מיד נתן לחכמים אותו השכר שהשכיר עם המלאכים ע"כ. ומבואר להדיא שבאמת כל הדברים נעשים מעצמם מן השמים אלא שצריך עזר וסמך מהתחתונים ולכן אמרו לו המלאכים שיתן אצבעו עמהם.

כשתגשים חיו רוק לוקחים התכלת בידם היה נוטוה הכל מאליו

והשפתי כהן מגורי הארזיל (פרשת ויקהל) כתב דבר נפלא מאד, דהנה כתיב (שמות לה, כה) וכל אשה חכמת לב בידיה טוו, ויש להבין למה מדגיש הפסוק שהטווייה היה בידים בידיה טוו, הרי הדבר ידוע לכולם שהטווייה עושים עם הידים ולא עם הרגלים. ומבאר השפתי כהן, שזה בא לרמז, שתיכף ומיד כשהיו הגשים לוקחות את התכלת בידם על מנת לטוות, היה נוטוה מאליו מן השמים והיו מוצאים מיד איך שהכל טווי. ומכל מקום היה תנאי בדבר, שהיו צריכים לקחת את התכלת בידם, כי רק כשהאדם מתחיל לעשות לבד, או אז הוא מקבל העזר והסיוע מן השמים שיהיה הדבר נגמר מאליו.

וזהו מה שהפסוק מדגיש, "בידיה" טוו, שרק לאחר שלקחו את התכלת בידם על מנת לטוות, או אז קיבלו הסיוע והעזר ממעל, שיהיה נוטוה מאליו. וכמו שאמרו המלאכים לרבי חנינא בן דוסא, "ובלבד שתתן אצבעך עמנו".

משה רבינו נתקשה איך יהיה נחשב שהוא עשה המנורה, הרי רק השי"ת עושה הכל על פי זה אפשר לבא, שמתעם הזה גופא נתקשה

משה במעשה המנורה, כי הוקשה לו, איך יהיה שייך לומר שהוא עצמו או עושי המלאכה עשו את המנורה, הרי רק השי"ת עושה כל המעשים כולם, הרי כל מלאכת המשכן הכל נעשה מאליו, ובפרט המנורה, שאמר לו הקב"ה להדיא, השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה.

והראה לו השי"ת שאין הכי נמי, המנורה יהיה נעשה מאליה, אך מכל מקום הוא צריך ליתן אצבעו, להשליך את הככר לאור, ודוקא אז יגמור ה' בעדו, ותיעשה המנורה מאליה. ומפני זה גופא שנתן אצבעו לעשות איזה פעולה כפי יכלתו, כבר נקרא כל מעשה המנורה על שמו.

וזהו מה שהראה לו הקב"ה מנורה של אש, 'אש' בגימטריא 'דוצה', כלומר, כל מה שנקרא עשיית המנורה על שמו של בשר דם הוא רק גבלל שהיה 'רצון' מאת האדם לקיים ציוויו ולעשות המנורה. ולכן הגם שבאמת נעשית המנורה מאליה על ידי הקב"ה בעצמו, מכל מקום נקרא עשיית המנורה על שם האדם, כיון שהוא הכניס את האש והרצון במנורה, ורצה בכל מאווי לבו לקיים רצון ה' כפי כוחו ויכלתו.

על ידי הרצון שיש להאדם ליתן, נחשב כאילו הוא הנותן

והנה בשבת זו, שבת ראש חודש אדר, הוא שבת שקלים. ואפשר לבאר כעין זה מה שנאמר בפרשת שקלים (שמות ל, יג) 'זה יתנו כל העובד על הפקודים מחצית השקל בקשקל הקדוש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה'. ופירש"י, 'זה יתנו, הראה לו כמין מטבע של אש, ומשקלה מחצית השקל, ואומר לו כזה יתנו. ויש להבין מה היה הקושי של משה רבינו לגבי המחצית השקל, עד שהשי"ת היה צריך להראותו מטבע של אש.

בשלמא לגבי עשיית המנורה מובן שפיר מה היה הקושי שבדבר, איך אפשר לעשות כל המון פרטי המנורה ממקשה אחת זהב, אך לגבי המחצית השקל אינו מובן למה התקשה משה בזה.

ועל פי דברינו אתי שפיר, דקושיית משה רבינו היה, איך אפשר לומר 'זה יתנו', שבני ישראל יתנו כביכול תרומה לה', הרי מי הקדימנו ואשלם מי יוכל לתת תרומה לה' עד שלא נתן לו ה' כסף תרומתו. ואם כן איך יתכן שכלל ישראל הם יהיו נחשבים כנותנים, הרי השי"ת הוא הנותן, כי הוא נתן להם הכסף והשקלים, והוא נתן להם הכח והחיות ליתן הכסף.

ואכן בתחילת פרשתן כתיב (שמות כה, ב) 'ויקח' לי תרומה, ולא כתיב 'יתנו' לי. ומבארים הספח"ק (צרוד המור ועוד) כי אצל השי"ת לא שייך לומר 'יתנו', שנותנים איזה דבר להשי"ת, שהרי אדרבה השי"ת הוא הנותן לנו הכל, וכמו שנאמר (דברי הימים א, כט, יד) 'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'. ומי הוא זה ואיזהו שיתן מתנה למלך המלכים, אחרי שהכל שלו, ולה הארץ ומלוואה.

ולכן התקשה משה להבין הלשון שנאמר לו במחצית השקל, 'זה יתנו' וגו' תרומה לה', איך יתכן ליתן איזה דבר להשי"ת. ועל זה הראה לו השי"ת מטבע של אש, 'אש' בגימטריא 'דוצה'. ונרמז לו בזה, שאכן האדם אינו נותן כלום לבוראו, ומכל מקום זה גופא שיש לו רצון והשתוקקות ליתן, והוא מנסה לעשות ככל יכלתו וכחו, על ידי זה גופא נחשב כאילו הוא הנותן - כזה 'יתנו'. ויצוור השי"ת, שנוכה לעבוד את השי"ת בכל לבבנו ורצוננו, ויהיה לבנו רצון אהבה, אהבת התורה, אהבת ישראל, אהבת השי"ת, וכמו שמתפללים בברכת אהבה רבה, ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמו, לשמוע ללמוד וללמד את כל דברי תלמודו ותרומת באבהו.

הגה"צ רבי לוי הכהן רבינוביץ זצוק"ל בעל "מעדני השלחן"

לרגל האי יומא הדלולא רבא של אביו של כ"ק מורנו ורבינו הרה"צ שליט"א ה"ה הגה"צ רבי לוי הכהן בן הגה"ק רבי גמליאל זצוק"ל, בעל "מעדני השלחן", מזקני צדיקי ירושלים של מעלה, אשר במוצאי שבת דגן יימלאו עשר שנים תמימות ליום עלותו בסערה השמימה (נלב"ע בשב"ק ב אדר תשע"ה). - נבואה נא להתדבק מעט בשולי גלימתו המפוארת, ללמוד וללמד דרכי חיים ואורחות ישרה, ולמלא את ליבנו ונפשנו מן השפע הגדול שהשפיע בעולם תורה ויראת שמים ומידות טובות וישרות. - ליקטנו אפוא לפניכם מעט מזער מתוך הספר החדש 'טיב הזכרונות', שיצא לאור לקראת יומא הדלולא העשירית. ובוודאי ישיגו סיפורים הללו את טיב מטרותם ותכליתם ללמד לקח ולימוד מוסר לטובה ולברכה.

ויהי רצון שזכותו הגדולה והטהורה תגן עלינו ובעדנו, ויהיה לנו למליץ יושד החיושוע בדבר ישועה ורחמים בכל הנצרך לטובה, ויהי הדברים לעילוי נשמתו, ולהתקיים בנו מאמר הכתוב (תהילים קיב ו) "לְיָזֵכַר עוֹלָם יְהוָה צְדִיק" - אמן.

- > * < -

כתב כ"ק אאמ"ר זצוקללה"ה בצוואתו הגדולה (קונטרס הצוואה תניינא סעיף ג) וז"ל: "לקבוע שיעור בכל יום בהלכה, רצוי במשנה ברורה וכן בחיי אדם או בקיצור שלחן ערוך. אפילו מעט בכל יום אבל שיהיה בקביעות כדי לדעת כל ההלכות" ע"כ.

מעודו הרגיל את עצמו אבי מורי זצ"ל להגות הרבה בלימוד ההלכה, ולברר כל ענין בעיון עד תומה, כפי שאנו רואים על פני ספרו הגדול בכל חלקיו שמברר כל הלכה עד תומה.

אך מאידך היו לו גם שיעורים קצרים עם 'הספק' של לימוד הלכה למעשה, כאשר היה מקפיד מאוד על 'ניצול הזמן', שהוא המפתח להתגדל בתורה ועבודת הש"ת. ולפיכך היו לו שיעורים קבועים בספרי הלכה ומוסר, ומהם אף שיעורים קצרים ביותר, אבל קבועים ומסודרים. כמו כן היה נושא עימו תדיר את הספר 'קיצור שולחן ערוך', ובכל פעם שהיו לפניו כמה רגעים פנויים כגון בזמן שהמתין בבית מילה, או כשהיה יושב בשאר שמחות או בכל כיוצא בזה בעיטובים שונים שהזמן התמשך, היה מוציא תיכף את הקיצור שולחן ערוך והוגה בו. ועם כל גלותו בתורה המפורסמת, היה לו בזה תועלת גדולה גם לעצמו.

פעם כשהיה צריך לנסוע לבית חולים עקב ניתוח דחוף, ביקש שיביאו את הקיצור שולחן ערוך כדי שיוכל ללמוד ולשגן את ההלכות הנצרכות לו.

והיה מזכיר את מה שכתוב בהסכמות הספר 'קיצור שולחן ערוך', שהמליצו עליו בפסוק (רות ד) "ויאמר לקוצרים" - רמז ללומדי 'קצור שולחן ערוך' - "ה' עמכם", שיידעו ההלכה בכל מקום.

בהיותו נער לפני הבר מצווה, למד עמי אבי את כל הלכות תפילין, ואת הלכות עטיפת טלית, [כדי שאדע כיצד להתעטף בה לברכת כהנים] והלכות נשיאת כפיים ואת כל הנצרך לי.

אבי מורי היה דרוש ממגדי השיעורים שלאחר שמסיימים את השיעור בגמרא יוסיפו שיעור קצר בקיצור שולחן ערוך כדי לחזק את לימוד ההלכה. בהטעימו כי בקביעות של יחיד עלול הוא לשכוח לפעמים את לימוד ההלכה, אבל כשלומדים ברבים זה מחזיק מעמד, ויש בזה גם את המעלה של הלימוד בחבורה שהוא חשוב לאין ערוך.

לפני כארבעים שנה שח לי אחד האברכים בירושלים תדע לך שגאונותו של אביך בהלכה גרמה לי הפסד של מאה דולר! כששאלתיו פשר דבר, השיבני: אימא לך איזי גופא דעובדא היכי הוי, היה לי יוכוח עם חברי אם ניתן לתפוס את אביך בסעיף קטן של 'שער הציון' שאינו יודע... אני טענתי בלהט שלא יתכן שיזכור כל פרט ופרט! אך חברי אמר שאי אפשר לתפוס על שום סעיף קטן! התווכחתי בינינו על סכום של מאה דולר!

והיה היום הגענו קבוצה של כמה אברכים והקפנו אותה בשאלות רבות לפרטי פרטים ואכן לא תפסנו אותה בשום סעיף קטן, שלא למד או שנשכח ממנו חלילה, על הכל השיב יפה קולע השערה!

- > * < -

שמעתי מפי כבוד אבי מורי הגה"צ זצ"ל, ששמע מפי הרה"ג רבי אהרן קצנלבוביץ זצ"ל, והוא קיבלה מפי מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, סגולה גדולה להניצל מידי הציונים בכל מקרה שמתנכלים לחייהם של ישראל, כאשר רגילים אנו כאן לסבול מהם הרבה. ונתן רבינו הנ"ל סגולה נפלאה, שבבואו עמהם במגע או כשנצרך להיכנס

באחד ממשרדיהם ובתיהם, יהרהר בשם הו"ה הקדוש היוצא מן הפסוק (אסתר ד) "יבוא המלך והמן היום", ובוזה יניצל מידיהם בעז"ה.

וסיפר לי אבי דבדידה הוי עובדא, בעת שציוו הרשויות על כל אזרח בארץ להירשם במשרדיהם כדי לקבל 'תעודת זהות' שלהם וכדי שיוכלו לשלוח לו צו גיוס וכדומה. והוא לא התייצב ולא הלך אצלם להירשם, והיה זה נחשב אצלם לעוון פלילי.

מצות האמונה

"אנכי ה' אלקיך, אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" כ ב

פעם בהיותו בדרכו תפסוהו שוטריהם באכזריותם, וכאשר לא היתה עמו תעודתם הנ"ל, היה החוק מאשר לעוצרו בו במקום. ומיד נזכר בסגולה הנ"ל, ותיכף כשהרהר בזה השם הקדוש שבפסוק זה, עזבוהו לנפשו והלכו כלעומת שבאו, והיה לפלא.

- > * < -

עוד כתב כ"ק אאמ"ר זצוק"ל בצוואתו (קונטרס הצוואה סעיף ו): "מי שלקה במידת הכעס, רצוי לקבוע שיעור בספר 'ארך אפים' ע"כ. ספר זה הנקרא 'ארך אפים' הוא אחד הספרים המשובחים בענין מידת הכעס, מחבר הספר כותב על עצמו בהקדמתו, שבטבעו היה כעסן גדול ושיבר את מידותיו, עד שהתהפך מקצה לקצה, ולכן חיבר את ספרו כדי לברר וללמד כיצד מתגברים על מידת הכעס והקפדנות.

הספר נדפס לפני יותר ממאה שנה באירופה, ומאז כבר אזלו הספרים מן השוק, בכל ירושלים היו אולי כמה ספרים יחידים בלבד. והגאון הצדיק רבי דוד יונגרייז זצוק"ל רב"ד העדה החרדית דפיע"ה ת"ג, היה מבקש מאוד מן המדפיסים שיהדירו את הספר להדפיסו מחדש.

שאל אותו אדוני אבי הגאון זצ"ל, מה ראה להכניס את עצמו בדבר זה ולבקש על הדפסת זה הספר דווקא?

ענה לו רבי דוד ברוב ענוותנותו המפורסמת, הנה יושב אני כל היום בחדר בית הדין, קורה לפעמים בעיצומם של דיונים קשים וסוערים, שאפשר לבוא חלילה לידי איזו הקפדה או משהו כעס חס ושלום... לכן צריך אני לזה הספר ולבקש על הדפסתו, לסגולת מידת הענוה והסבלנות...

עד כדי כך היה חושש ומתרחק מן הכעס וההקפדה עד קצה האחרון, הגם שהיה מאוד שפל בעיני עצמו.

[וידוע שכאשר יצא הספר לאור עולם שלח כ"ק אדמו"ר מביאלא זצוק"ל בעל "חלקת יהושע" ז"ע, כמה מאנשי שלומו לקנות את הספר הזה ולהגות בו]

- > * < -

סיפר לי אחי הרה"ג רבי אלחנן שליט"א שבאחד הימים לאחר שלקה אבי מורי זצוק"ל בהתקף לב רח"ל, חולשתו גברה, ואף היה לו חום גבוה, באותם ימים אסר עליו הרופא באיסור חמור לצאת מביתו או ללכת לבית הכנסת לתפילה. - אך הוא לא שת לבו לאזהרות הדוקטור, התגבר כארי וביקש מאחי שהיה מסור אליו מאוד בכל דבר להתלות עמו לתפילה בבית הכנסת.

כששמע על כך הרופא כעס מאוד, ואמר שמסיר ממנו את כל אחריותו, ושיידע נאמנה שהוא בעצמו ישא בתוצאות והכל על אחריותו בלבד! למרבה הפלא כשהזכיר אבא מארי מבית הכנסת ירד חומו לגמרי, והוטב מצב בריאותו מאוד. כשהגיע הרופא לאחר מכן לבדוק, התפלא ותמה על כך, כיצד יתכן שדווקא אותה יציאה וטירחא שבדרך הטבע היתה אמורה להחליש אותו ולהזיק לבריאותו, היא דווקא זו שהטיבה עימו וחזקה את בריאותו?

אמר לו אב, מכאן תדע נאמנה, שאצלי ההליכה לתפילה בבית הכנסת אינה יכולה להזיק בשום אופן, כי אם להטיב עמדי! [כאשר ידוע, עד כמה היה מחיה את נפשו ממש, בכל אמירת אמן, ואמן יהא שמיה רבא וכיוצא].

לאחר שהלך הרופא הסביר אבי את טעמו ואת נימוקו על פי משל, הנה אילו נצרכת בימים אלו שאסר עלי הרופא כליל לצאת מן הבית ללכת לבית הרפואה בשביל ביקור דחוף אצל אותו רופא עצמו... הרי פשוט שאין ביקור שכזה בכלל האיסור, כי אדובה צורך הרפואה והבריאות הוא, ועל ביקור שכזה היו כולם אומרים לי שצריך להתאמץ ולהתחזק בכל הכוח ולצאת לביקור הדחוף! - על אחת כמה וכמה כשיצאתי לטיפול אצל הרופא הגדול ברוך הוא שהוא מלך רופא נאמן ורחמן, הרי בודאי שהיה עלי להתחזק ולצאת לתפילה.

וכמוכן אין כאן משום לימוד הנהגה למעשה, וכל אחד יעשה שאלת חכם לפי עניינו. - רק למדנו כאן כמה מסירות נפש צריך לדבר שבקדושה ולתפילה בציבור, ולפום דרגתו הרמה חש והרגיש שזוהי רק ייטיב עמו, ולא זיקנה חלילה. וכבר היה לעולמים מעשים רבים שכאלו עם גדולי הדורות ואין כאן מקומם.

- > * < -

בערוב ימיו של אבי מורי זצוק"ל התלוויתי | הפשך בעמוד הבא <

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

והיה מחניך קדוש'

קבוצה של בחורים מישיבה למתחזקים הגיעו אלי לשמוע שיחה. לא ידעתי על איזה נושא כדאי לדבר. גם הצוות לא ידע לכוון באיזה עניין כדאי לחזק בו את הבחורים. בעודי חושב ומבקש מהקב"ה שיתן לי את המילים הנכונות והנושא הנכון לדבר עליו, אני שם לב שהרמקול לא עובד. לדבר בלי רמקול לפני עשרות בחורים, זה מכביד על המדבר ועל השומעים. הלכתי מסביב לבדוק מה התנתק בחוטים של מערכת השמע. כדי להגיע למערכת השמע היה עלי לעשות עיקוף, והנה בדיוק באזור החיבורים יושב לו שם בחורצ'יק שקוע עמוק עמוק במסך הטלפון הנייד שלו עם אזניות מהדוקות לאוזניו...

פניתי לבחור שהיה המום לראות אותי ניצב בפניו ושאלתי אותו: "מדוע אינך נכנס לשמוע את הדרשה שלי?" הוא התנצל סגר את המכשיר ונכנס לשיחה.

עכשיו הבנתי מדוע הרמקול לא פעל! כדי שאמצא את הנשמה הזו, ואבין באיזה נושא צריכים הבחורים חיזוק.

השיחה כמונן הייתה סביב נושא הפלאפונים והנזקים הרוחניים והגשמיים שהם מעוללים לבחורים אברכים וכל אחד באשר הוא. אין אדם שניצל ממכשיר פלאפון לא מסוגן וכשר.

הבחורים היו מרותקים כאשר בסוף השיחה קיבלו על עצמם כולם ללא יוצא מן הכלל לקנות מכשיר כשר, ואלו שהיו להם מכשירים, בו במקום השביתו את המכשירים והוציאו מכלל שימוש והשאירו לי את המכשירים ההרוסים לגל עד.

הבחורים הודו כולם שאכן הם מרגישים שהמכשיר הלא כשר הרס להם את החיים!!!

התבוננתי וראיתי עד כמה הקב"ה מדבר אלינו. בדרך כלל איני מתעסק כל כך עם הרמקולים, כי אין זה מהכישרונות הגדולים שלי, וזה שידוע להתעסק עם זה יצא בדיוק לכמה דקות כך שלא הייתה לי ברירה, אלא ללכת לראות מה התקלה. מסתבר שהבחור שרצה להשתמש במכשיר שלו היה צריך טעינה והוציא את התקע של הרמקול כדי להטעינו את המכשיר שלו כך שהרמקול לא עבד. הכל עשה ה' כדי להציל את הנשמות הללו מאבדון!!!

הרב ר' יצחק אריה לייבוש

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שפתה סמואל

בפקס: 15326517922

או אל: o.y.wines@gmail.com

מאז ומעולם היה אבי זצ"ל מורה ומלמד לבחורים ולאברכים להרגילם לשנן חלק נכבד בתורה בעל פה, שיהיה שגור על לשונם. כדי שבזמנים שקשה ללמוד מתוך הספר, כגון בהיותם בדרך וכיוצא, יוכלו לקיים מצות תלמוד תורה ומצות (דברים ג, ז) 'זבלכתך בדרך' כשיגרו מתוך הזיכרון. ישנם כיום תלמידים וותיקים של אבי זצ"ל שיש להם כבר נכדים ונינים כ"י, ומעידים על עצמם שעד היום שומרים הם על הרגל זה, וכך מנצלים את הזמן ביותר. וכבר הורה גם על כך אותו זקן בצוואת קדשו (קונטרס הצוואה תליחאה, סעיף ז): "ראוי להשתדל מכל המשפחה שיהיו בקיאים באיזה פרקים רצוי בפרקי אבות, כדי לקיים זבלכתך בדרך" ע"כ.

מדותיו היפות והנאצלות של כבוד אמו"ר זצוק"ל ז"ע היו לשם דבר, כל מי שהכירו הבחין מיד בתכונות נפשו העדינה ובמידותיו המתוקנות.

בילדותו כאשר לפעמים נפלו מריבות בין הילדים, כפי שמצוי בכל בית היתה לו מכך עגמת נפש מרובה, ולא היה יכול להירדם בלילה עד שהיינו מתפייסים... באומרו שכל עוד שיש איזה שהיא 'קפידא' בבית אי אפשר לישון!

[וכן כתב בסעיף הראשון הפותח את צוואתו הנפלאה: "אבקש שיהיה אצלכם שלום ואהבה אחד להשנן ולוותר כשיש סכסוך, כי השלום הוא דבר גדול מאוד. כמ"ש (ויקרא יט, יח) 'ואהבת לרעך כמוך', ואהבה מביאה השלום". ועוד שם (אות ב ס"ק ד): "בני האהוב המקובל רבי גמליאל, אבקש שישתדל שלא יהיה שום מחלוקת במשפחה וכו'" עכ"ל (וע"ש אות ד ס"ק טו) וד"ק].

התלוייתו עמו פעם בדרך, והנה באמצע הדרך פגש באדם זקן בן גיל, התקרב אליו ורכן לו משהו באוזנו. הבנתי שהוא רוצה לדבר עמו בסודיות וממדת דרך ארץ התרחקת לאחור, ולא שמעתי מה אמר לו. - אך לפתע שומע אני את תשובת אותו זקן שענה לו בקול: "הלא כבר לפני שבעים ושמונה שנים מחלתי לך על כר"י..."

התברר, שהלה היה שכנו לחדר בילדותם בבית היתומים 'דיסקין' שבגבעת שאול, וכנראה חשש מאיזו פגיעה שנגעלב אותו חבר. ועל אף שפייסו תיכף על אתר וביקש את מחילתו, לא היתה דעתו נוחה עד קרוב לשמונים שנה לאחר מכן... ושוב דאג שתהיה מחילה בכל לב!

זכורני מימי ילדותי, שהיה אבי מורי זצוק"ל פונה אלינו בלשון מחוכמת, וכשביקש מאיתנו דבר מה היה אומר בחיך: אינני רוצה להורות לך ולצוות עליך לעשות כן וכן, כדי שלא להכשילך חלילה במצות 'כיבוד אב' אם לא תעשה זאת... לכן אינני גוזר זאת בגזירת אב, רק מציע הדבר לפניך, שאם תרצה תעשה נא בבקשה כך וכן, אבל אין אתה מחויב בדבר... - רק אודה לך על כך בברכת 'ישר כח'!

זה עבד נפלא! אחרי פנייה נפלאה שכזו פשוט לא היה שייך לסרב! המילים החמות והמחוכמות הללו, בצידוף ברכת התודה וביחד עם החיך הפיקח שנלווה אליהם... הצלילו פי כמה יותר מגישה של ציווי ופקודה!

וכמה מתאימה לו אותה שורה שסיים בה את צוואתו הקדושה (סיום קונטרס הצוואה): "תודה רבה לכם על כל הטיפול שעשיתם עמדי בעודני חי, ועם האמא ע"ה" ע"כ. ת. ג. צ. ב. ה.

אליו ללכת עמו להפילה בבית הכנסת, כאשר מפאת זקנותו נצרך לעזרתו בכמה דברים. והנה משרק נכנסנו אל היכל ה' בבית הכנסת פנימה התמלא שמחה גדולה והיה ממש שש ושמת בכל עניית 'אמן' שזכה לה כמוצא שלל רב! ועל אף זקנותו וחולשתו היה הוא עונה 'אמן' וכן 'אמן' יהא שמיא רבא' בקול רם יותר מכל המתפללים בבית הכנסת.

הוא היה רגיל לומר: "אמן" ראשי תיבות אני מזכר נפשי, שצריך מסירות נפש לענות אמן בקול ובכוונה! פעם התבטא לאחד מרופאיו שטיפל בו במסירות בימי חוליו, וביקש מלפניו שיעשה את כל המאמצים בכל יכולתו לרפואתו ולהשיבו לבריאותו השלמה, כדי שיוכל להמשיך ללכת לבית הכנסת, "ולכל הפחות שאוכל לענות אמן ואמן יהא שמיא רבא, כי בלעדי זה למה לי חיים!"...

ואכן זכה מן השמים שעד זקנה ושיבה היה יכול כל ימיו ללכת לבית הכנסת להתפלל בציבור, ולענות אמן ואמן יהא שמיא רבא כאוות נפשו הטהורה.

ולעוצם חשיבות הדבר אצלו, מצא מקום לשרטט הנהגה זו אף בצוואתו הגדולה, כמו שכתב שם (קונטרס הצוואה סעיף ח): "להגיד ברכה בקול, ולענות אמן בקול" ע"כ.

במשפחתו של אבא מארי ע"ה היתה אלמנה אחת שאבי היה מנהל עבודה את כל ענייני הבית במקום בעלה המנוח זצ"ל, כך שנמצא מנהל שתי בתים יחדיו, גם את ביתו שלו וגם את בית האלמנה.

תדיר היה דואג לכל צרכיה בכל לב כדי שלא יחסר לה כלום. גם אמי ע"ה היתה שולחת אותו לעזרה בבית האלמנה לבדוק אם הכל תקין שם ומוותרת על מה שנצרכה לעזרתו בבית. ובפרט בזמנים לחוצים, כמו בערבי פסחים וערבי שבתות ימים טובים.

פעם בערב חג לחוץ נצרכו בביתנו להביא מים מן הבור שבחצר. [כאשר באותם ימים עדיין לא היו ברזים תקינים בכל בית כבימינו, רק בכל חצר היה 'בור' מרכזי, שממנו שאבו כל בני החצר מים בשופי]. - נטל אפוא אבא את הדליים בידו ורצה לצאת לשאוב מן המים אך לפתע תפסה אמא שעדיין לא דאגו למים לימי החג בשביל האלמנה.

דרשה ממנו אמא לעזוב את הדליים בבית ולגשת תיכף לראות מה קורה בבית האלמנה, אם כבר הכינו עבודה את המים הנצרכים.

תמה אבא ושאל, ומה תעשי את? הרי גם כאן צריכים אנו למים בדחיפות? [כאשר באותה תקופה היו כמה עוללים תינוקות בבית].

אני כבר אסתדר... היתה תשובתה של אמא.

הכיצד תסתדרי? תמה אבא הרי אין זה לפי כוחותיך 'לסחוב' דליים אלז?

לא נורא! אמרה אמא מה שאתה עושה בסביבך, אעשה אני בשלשה סיבובים... - העיקר שלא יחסר מבית האלמנה המסכנה ולא כלום!

זו היתה מידת 'טיב החסד' שניקנו בקטנותנו בבית אבא!

שנה אחת בתג הפורים כשהלך אבי מורי הגאון זצ"ל ברחובה של עיר, וכדרכו התהלך לתמו צדיק בהשקט בצדי הדרכים הלך לידו 'שיכור' אחד משיכורי הפורים שהיה מוקד ומתנוגע לכל צד כדרכם של שיכורים, ובלא משים דחפו לאבי והפילו לארץ. ברוב חולשתו, ומחמת גילו המבוגר, לא היה בכוחו לקום

מוקד הזמנות ספרים • של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א • קו ההזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09